

LANDSKABSARKITEKTUR OG BÆREDYGTIGHED

Kjell Nilsson

Verdens byer står over for en gigantisk udfordring. Samtidig med, at de skal være lokomotiv for økonomisk vækst og social integration, skal de omstille sig til en bæredygtig udvikling. Hvis det ikke lykkes, vil mange af verdens storbyer få enorme problemer med stormfloder, hedeølger og stigende havniveau – et scenario hvor en apokalyptisk science fiction film som *Waterworld* bliver til hård virkelighed.

Omstillingen til en CO₂-neutral by er ikke uproblematisk. Den simple løsning på problemet hedder fortætning. Den tager udgangspunkt i australieren Peter Newmans sammenligning af energiforbruget til transport i europæiske, asiatiske og nordamerikanske byer. Men den kompakte by er også en sårbar by. Der findes ingen grønne områder, der kan optage regnvandet, eller træer, som giver læ ved stormvejr og skygge i forbindelse med hedeølger.

Det er det, man på engelsk beskriver som "the conflict between mitigation and adaptation to climate change". Derfor skal fremtidens by være tæt og grøn – den tætte haveby. Der er ikke nogen, som siger, at en grøn by nødvendigvis skal sprede sig ud over landskabet. Ifølge beregninger, som Peter Hall præsenterer i bogen *City of Tomorrow*, skulle Ebenezer Howards utopiske haveby være lige så tæt som det centrale London er i dag.

At omsætte visionen om en bæredygtig, grøn og tæt by til virkelighed kræver nye strategier og nye kompetencer. Vi har brug for byplanlæggere, som kan kombinere arkitektens visioner og designevner med naturvidenskabernes analyse og viden om de biologiske forudsætninger for liv og miljø. Det er grunden til, at Skov & Landskab for fem år siden besluttede sig for et meroptag på landskabsarkitektuddannelsen af studerende via fagpakken i bydesign.

Så har vi spørgsmålet om for og imod masterplaner. Stig L. Andersson introducere

rer i LANDSKAB 1-2012 begrebet procesurbanisme, hvor "kontrol og styring bliver dropet", og hvor det er naturens processer, som er forbilledet, "når vi designer vores byer". Vores studier af europæiske byregioner (se artikel på s. 70) viser samtidig, at der er behov for en stærk overordnet planlægning. Men vi bliver også nødt til at acceptere, at udviklingen går i den modsatte retning.

For mig at se er der tale om, vist nok, meget forskellige strategier, men med et fælles mål – bæredygtig byudvikling. Den planlægningssituation, som for eksempel fødte fingerplanen, eksisterer ikke længere. I gamle dage udstykkede man store arealer til et bestemt formål, og så bebyggede man dem ifølge planen. I dag er udviklingen meget mere kompleks. Når planen endelig er gennemført, er den som regel forældet. Se for eksempel på udviklingen i de erhvervsområder, som engang blev udstykket til industri, men som efterfølgende er erstattet med helt andre typer af virksomheder.

Jeg tror stadigvæk på, at restriktiv planlovgivning er et vigtigt instrument, men det er ikke nok. Vi har også brug for en mere offensiv strategi for at spille en mere aktiv rolle fremtidens byudvikling. Stig L. Andersson er en af de landskabsarkitekter, som har udviklet faget i en sådan retning. Det er en af grunderne til, at et enigt bedømmelsesudvalg bestående af professor emeritus Thomas Sieverts, Darmstadt; professor Jan Søndergaard, Kunstakademiets Arkitektskole; professor Tiina Sarap, dekan ved Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp; samt fra Københavns Universitet, professorerne Ellen Braae og Jørgen Primdahl, har bedømt ham som kvalificeret til et professorat i landskabsarkitektur med særlig fokus på urban design.

Kontakten med erhvervet er central for Skov & Landskab. Vi sætter meget stor pris på den værdifulde indsats, som mange kollegaer yder som undervisningsassistenter og

som medlemmer af rådgivende udvalg. Vi glæder os også til at se landskabsarkitekt Torben Schønherr som nyt medlem af Skov & Landskabs bestyrelse.

Endvidere er DL's formand Jacob Kamp medlem af aftagerpanelet for Skov & Landskabs uddannelser. Han har i den sammenhæng udtalt en frygt for, at "det rumligt forslagsstillende forsvinder ud af uddannelsen, til fordel for en mere teoretisk forskningsbaseret tilgang". Det rumligt forslagsstillende må aldrig forsvinde ud af landskabsarkitektuddannelsen, men som akademisk uddannelse skal den også være forskningsbaseret. Det er et krav, som vi hverken må eller vil give slip på.

Hvordan ser fremtiden ud? Den 1. januar 2012 fusionerede det Biovidenskabelige Fakultet (LIFE, dvs. den tidligere Landbohøjskole) med det Naturvidenskabelige Fakultet (NAT) til et nyt fakultet (SCIENCE). Som en del af fusionen bliver Skov & Landskab lagt sammen med Institut for Geologi og Geografi til et nyt institut for geovidenskab, naturressourcer og planlægning. Det er ikke en sammenlægning, vi selv har valgt, men en sammenlægning som vi går positivt ind i og vil arbejde for at få det bedst mulige ud af.

Det betyder blandt andet, at landskabsarkitekt- og geografiuddannelserne kommer under det samme institut. Det er i dag to stærke uddannelser, hver især med tydelige profiler, som alle ønsker at bevare. Fordelen ved fusionen er, at det giver vores studerende større valgmuligheder, samtidig med at vi i det 'gamle' Skov & Landskab kan udvikle det, som vi er bedst til, nemlig at forske og undervise i planteanvendelse, landskabsteknologi, parkforvaltning, landskabsarkitektur og bydesign. *Kjell Nilsson, landskabsarkitekt mdl, forskningschef og leder af Afdeling for Parker og Urbane Landskaber, Skov & Landskab, Københavns Universitet*